РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА НА ТРУДА

(обн., ДВ, бр. 26 и 27 от 1986 г.; изм., бр. 6 от 1988 г., бр. 21, 30 и 94 от 1990 г., бр. 27, 32 и 104 от 1991 г., бр. 23, 26, 88 и 100 от 1992 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1995 г. – бр. 69 от 1995 г.; изм., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, 12 и 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 1998 г. – бр. 52 от 1998 г.; изм., бр. 56, 83, 108 и 133 от 1998 г., бр. 51, 67 и 110 от 1999 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 1, 105 и 120 от 2002 г., бр. 18, 86 и 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19, 27, 46, 76, 83 и 105 от 2005 г., бр. 24, 30, 48, 57, 68, 75, 102 и 105 от 2006 г., бр. 40, 46, 59, 64 и 104 от 2007 г., бр. 43, 94, 108 и 109 от 2008 г., бр. 35, 41 и 103 от 2009 г., бр. 15, 46, 58 и 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2010 г. – бр. 91 от 2010 г.; изм., бр. 100 и 101 от 2010 г., бр. 18, 33, 61 и 82 от 2011 г., бр. 7, 15, 20 и 38 от 2012 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2012 г. – бр. 49 от 2012 г.; изм., бр. 77 и 82 от 2012 г., бр. 15 и 104 от 2013 г., бр. 1, 27 и 61 от 2014 г., бр. 54, 61, 79 и 98 от 2015 г., бр. 8, 57, 59, 98 и 105 от 2016 г., бр. 85, 86 и 96 от 2017 г., доп., бр. 102 от 2017 г., изм. и доп., бр. 7, 15, 30, 42, 59, 77, 91 и 92 от 2018 г., доп. бр. 79 от 2019 г., изм. и доп., бр. 13, 28, 44, 64, 104, 107 и 109 от 2020 г., изм. и доп. бр. 25, 51, 58, 62 и 104 от 2022 г., изм. и доп., бр. 11, 14, 66, 84, 85 и 106 от 2023 г., изм. и доп., бр. 27, изм. бр. 39, 66, 67 и 70 от 2024 г., изм. бр. 115 от 2025г., изм. бр. 16 от 2026 г., изм. и доп., бр. 51, 69 и 89 от 2026 г., Решение № 17 на Конституционния съд от 2026 г. - бр. 99 от 2026 г.)

§ 1. В чл. 155 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4 след думите „работни дни“ се добавя „за пълно законоустановено работно време“.

2. Създава се нова ал. 5:

„(5) Работникът и служителят, който работи през част от законоустановеното работно време (непълно работно време), има право на платен годишен отпуск пропорционално на времето, което му се признава за трудов стаж.“

3. Досегашната чл. 5 става ал. 6.

§ 2. В чл. 355 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „изчислява в“ се добавя „часове“ и се поставя запетая.

2. Алинеи 2 и 3 се изменят така:

„(2) За един ден трудов стаж се признава времето, през което работникът или служителят е изработил пълното законоустановено за него работно време за деня. Когато работникът или служителят работи при непълно работно време, трудовият стаж се изчислява пропорционално на законоустановеното му работно време.

(3) За 1 месец трудов стаж се зачита календарният месец, през който са изработени всички работни дни за съответния месец. Когато през отделни месеци са изработени по-малко от работните дни за месеца, трудовият стаж се признава за толкова месеца, колкото се получават, като общият брой на изработените дни през тези месеци се раздели на 21.“

Заключителна разпоредба

§ 3. Законът влиза в сила от 1 януари 2027 г.

ВНОСИТЕЛИ:

Мария Петрова

Красимир Янчев

Александър Сиди

Ивайло Бозуков

Александра Ангелкова

Милена Недева

Диана Димитрова

Надежда Колева

Васил Мирчев

Георги Петров

Емил Денков

МОТИВИ

към Законопроекта за изменение и допълнение на Кодекса на труда

Промените в Кодекса на труда (КТ) са свързани с регламентиране на начина на изчисляване на трудовия стаж след приемане на Решение № 17 от 20 октомври 2026 г. по конституционно дело № 15 от 2026 г. на Конституционния съд на Република България (обн., ДВ, бр. 99 от 2026 г.) В мотивите към решението е посочено, че „начинът на изчисляване на трудовия стаж е въпрос в дискрецията на законодателя. Основният закон не урежда конкретно изискване към вида на мерките, чрез които, и към начина, по който следва да се изчислява трудовият стаж извън преценката за спазване на гарантирани от Конституцията основни права. Следователно в правомощието на Народното събрание е да създаде и съответно да промени установен начин на изчисляване на трудовия стаж."

Освен това, в мотивите към решението на съда не се оспорват аргументите на Министерския съвет за предложената промяна, а именно: да се въведе принципът на пропорционалност при изчисляване на трудовия стаж, т.е. трудовият стаж да се изчислява пропорционално на продължителността на отработеното време, което от своя страна ще позволи да се приложи друг основен принцип в трудовото законодателство - трудови права да се ползват според изработеното.

Основна цел на промените в чл. 355 от КТ е да се въведе принципът на пропорционалност при изчисляване на трудовия стаж, т.е. трудовият стаж да се изчислява пропорционално на продължителността на отработеното време. Това ще позволи да се приложи друг основен принцип в трудовото законодателство - трудови права да се ползват според изработеното.

Трудовият стаж е юридически факт, който отразява времето, през което работникът или служителят е работил в рамките на трудовото правоотношение. Нормите относно изчисляването на трудовия стаж, следва да отговарят на основния белег на юридическия факт - да има обективен характер, т.е. да е реално съществуващо събитие (действие или състояние в действителността). Допълнението на чл. 355, ал. 1 от КТ, според което трудовият стаж се изчислява и в часове, постига реално отчитане на обективната действителност, т.е. обвързва се периода от време на работа с признаването на трудовия стаж като юридически факт.

С промяната на чл. 355, ал. 2 от КТ се отменя правилото, според което за 1 ден трудов стаж се признава времето, през което работникът или служителят е работил най-малко половината от законоустановеното работно време за деня. С промяната се предвижда за един ден трудов стаж да се признава времето, през което работникът или служителят е изработил пълното законоустановено за него работно време за деня. Когато работникът или служителят работи при непълно работно време, трудовият стаж ще се изчислява пропорционално на законоустановеното му работно време.

Чрез промяната в чл. 355, ал. 2 от КТ се осигуряват условия за равнопоставеност между всички работещи, като се установява еднакъв подход при изчисляване на трудовия стаж. Промяната е необходима, тъй като действащата разпоредба е предпоставка за неравнопоставеност, от една страна между работещите на непълно работно време, а от друга – между работещите на непълно и пълно работно време. Това е така, защото тези, които работят по-малко от половината работно време натрупват

трудов стаж пропорционално на отработеното време, а тези които работят на 4 часа им се признава пълен размер на трудовия стаж. Например, на работник или служител, който работи 4 часа дневно, му се призна трудов стаж като на работещия 8 часа. Същевременно, работник или служител, който работи 2 часа дневно, трябва да работи 4 дни, за да му се признае 1 ден трудов стаж. По този начин, освен че не се отчита обективно положения труд на всички работещи, се нарушава и принципът за равно третиране при ползването на трудови права, които зависят от трудовия стаж.

С промяната на чл. 355, ал. 3 от КТ се установява правилото за определяне на един месец трудов стаж – това е месецът, в който са отработени всички работни дни. Действащата разпоредба изисква да са отработени 21 работни дни в месеца, за да се зачете за 1 месец трудов стаж. Това създава затруднения в практиката предвид различния брой работни дни в отделните месеци, предпоставка е за грешки и трудови спорове при преценка на трудовите права.

С оглед гарантиране на правна сигурност и точно изчисляване на трудовия стаж, когато през отделни месеци са изработени по-малко от работните дни за месеца се предлага специално правило, според което трудовият стаж се признава за толкова месеца, колкото се получават, като общият брой на изработените дни през тези месеци се раздели на 21. По този начин изрично се урежда начинът за изчисляване на трудовия стаж, когато работниците и служителите не работят на пълно работно време или не са отработили определени дни без уважителни причини.

Освен установяване на справедлив начин за изчисляване на трудовия стаж - пропорционално на отработеното време, законопроектът има за цел да подпомогне изсветляването на икономиката и справянето с недекларирания труд. Безспорно е, че изсветляването на икономиката води до повишаване на събираемостта на осигурителни вноски и данъци.

С предложените промени се осигурява и прилагане на еднакъв подход при изчисляване на трудовия и осигурителния стаж, което води до намаляване на административната тежест за работодателите и сигурност по отношение на ползването на трудови и осигурителни права.

Промяната в чл. 355 от КТ не е свързана с ограничаване на правото на труд или с отнемане на трудови права, а единствено с установяване на ясни и обективно обусловени правила при изчисляване на трудовия стаж и ползване на трудови права в съответствие с основния принцип pro rata temporis (пропорционално на времето). В тази връзка се предлага и промяна в разпоредбата на чл. 155 от КТ, според която минималният размер от 20 работни дни на платения годишен отпуск е за пълно законоустановено работно време, а при работа на непълно работно време се прилага принципът на пропорционалност. По този начин се установява единен подход при определяне на размера на платения годишен отпуск, който в момента се осигурява чрез даване на указания и се извежда по тълкувателен път. Това е предпоставка за правна несигурност и трудови спорове, тъй като принципът на пропорционалност (според изработеното) на практика в момента се прилага единствено за работещите на непълно работно време до 4 часа на ден. Предложението е в съответствие с практиката на Съда на Европейския съюз, според която „правото на платен годишен отпуск по принцип трябва да се определя

в зависимост от периодите на действително полагане на труд по силата на трудовия договор“.

Промяната ще има отношение към работещите на непълно работно време. По данни от регистъра на заетостта около 280 хиляди работници и служители имат сключени трудови договори за непълно работно време с продължителност половината и над половината от законоустановената. Това представлява над 10% от всички лица с трудови договори. Новите правила за определяне на трудовия стаж няма да се отразят на работещите на непълно работно време с продължителност по-малко от половината от законоустановената. Те са над 100 хиляди и спрямо тях и към момента трудовият стаж се изчислява пропорционално. В тази връзка предложената промяна ще осигури еднакво третиране и справедливост както по отношение на работещите на непълно работно време, независимо от конкретната продължителност на работното им време, така и спрямо работещите на пълно работно време, които са над 1 800 000 лица, доколкото ще се осигури реално отчитане на приноса им към трудовия процес.

Предлага се законопроектът да влезе в сила от 1 януари 2027 г. Това ще даде възможност от началото на следващата година трудовия стаж да се изчислява по новите правила.

ВНОСИТЕЛИ:

Мария Гуркова

Красимир Ангелов

Александър Пулев

Ивайло Бурджиев

Александра Ангелкова

Милена Недева

Диана Димитрова

Надежда Колева

Васил Милушев

Георги Петров

Елица Денкова

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
към проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда

Елементи на оценката	Примерна аргументация
Основания на законодателната инициатива	Законодателната инициатива цели да се въведе принципът на пропорционалност при изчисляване на трудовия стаж и определяне на размера на платения годишен отпуск.
Заинтересовани групи	работници и служители, работодатели
Анализ на разходи и ползи	Не се идентифицират икономически, социални и други публични разходи, необходими за реализирането на законодателната инициатива. Законодателната инициатива ще осигури: - справедливост и равнопоставеност между всички работещи, чрез установяване на единен подход при изчисляване на трудовия стаж и определяне на размера на платения годишен отпуск. - изсветляване на икономиката и намаляване на недекларирания труд; - повишаване на събираемостта на осигурителни вноски и данъци е неоспорим.
Административна тежест и структурни промени	Не се предвиждат административни промени. Няма регулаторна тежест. Със законопроектът се осигурява прилагане на еднакъв подход при изчисляване на трудовия и осигурителния стаж, което води до намаляване на административната тежест за работодателите и сигурност по отношение на ползването на трудови и осигурителни права.
Въздействие върху нормативната база	Няма необходимост от непосредствени или последващи промени в други нормативни актове.
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Не засяга негативно принципа на равенство съгласно българското законодателство и принципите за равното третиране при ползване на трудови права. Не се очаква въздействие върху балансираното демографско развитие.

ВНОСИТЕЛИ:
Мария Дудова
Красимир Вълчев
Александър Нунев
Ивелин Бумбаров
Александра Антонакова
Милена Недева

Лиан Алексиев
Надежда Кънева
Васко Мицунев
Георги Петров
Емил Денков

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 52-654-01-175
Дата: 10 / 11 2026 г.

ДО
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
52-РОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

16 39

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организация на дейността на Народното събрание внасяме Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса на труда.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Мария Петрова
Красимир Ванков
Александър Сашов
Ивия Вучковска
Александра Ангелакова
Милена Недева
Диана Димитрова
Надежда Йорданова
Васка Милушева
Георги Петров
Емил Денков

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 52-650-01-389 / 12. 11. **2026 г.**

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 71, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса на труда, № 52-654-01-175, внесен от МАРИЯ ТОДОРОВА ТОДОРОВА и група народни представители на 10.11.2026 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по труда, демографската и социалната политика

Комисии:

- Комисия по икономическа политика, инвестиции и индустрия

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

МИХАЕЛА ДОЦОВА